

ÇEVRESEL ETKİ DEĞERLENDİRMESİ UYGULANACAK PROJELER LİSTESİ

1- Rafineriler;

- a) Ham petrol rafinerileri,
- b) 500 ton/gün üzeri taşkömürü ve bitümlü maddelerin gazlaştırılması ve sıvılaştırılması projeleri,
- c) Doğalgaz sıvılaştırma ve gazlaştırma tesisleri,

2- Termik güç santralleri;

- a) Toplam ısıl gücü 300 MWt ve daha fazla olan termik güç santralleri ile diğer yakma sistemleri,
- b) Nükleer güç santralleri veya diğer nükleer tesislerin kurulması veya sökülmesi, (maksimum gücü sürekli termik yük bakımından 1 kilovattı aşmayan, atom çekirdeği parçalanabilen ve çoğalan maddelerin dönüşümü, üretimi amaçlı araştırma projeleri hariç),

3-Nükleer yakıt tesisleri;

- a) Nükleer yakıtların yeniden işlenmesi,
- b) Nükleer yakıtların üretimi veya zenginleştirilmesi,
- c) Radyasyondan arınmış nükleer yakıtların veya sınır değerinde radyasyon içeren atıkların işlenmesi,
- ç) Kullanılmış yakıtların nihai bertarafı işlemi,
- d) Radyoaktif atıkların nihai bertarafı işlemi,
- e) 10 yıldan fazla depolanması planlanmış, kullanılmış yakıtlar ya da üretildiği yerden farklı bir yerde depolanması planlanan radyoaktif atıklar,

4-Metal endüstri tesisleri;

- a) Entegre demir ve/veya çelik tesisleri,
- b) Hurdadan, demirden ve/veya çelikten çelik üreten tesisler (250.000 ton/yıl ve üzeri),
- c) Demir ve/veya çeliğin ergitildiği ve dökümünün yapıldığı tesisler (Hurda dâhil) (250.000 ton/yıl ve üzeri),
- ç) Cevherden, konsantreden ya da elektrolitik, kimyasal, metalürjik yöntemlerle üretilen ikincil hammaddelerden demir dışı ham metal üreten tesisler,
- d) Demir dışı metallerin ergitildiği ve dökümünün yapıldığı tesisler (hurda dâhil) (250.000 ton/yıl ve üzeri),
- e) Sıcak haddeleme tesisleri;
 - 1) Demir veya çeliğin haddelendiği tesisler (250.000 ton/yıl ve üzeri),
 - 2) Demir dışı metallerin haddelendiği tesisler (250.000 ton/yıl ve üzeri),

5- Asbest içeren ürünleri işleme veya dönüştürme tesisleri,

6- Fonksiyonel olarak birbirine bağlı çeşitli birimleri kullanarak endüstriyel ölçekte üretim yapan organik ve/veya inorganik kimyasalların üretiminin yapıldığı entegre tesisler (hammadde ve ara ürünlerin tesis içindeki diğer üretim ünitelerine bağlantılı olarak alınıp işlendiği tesisler),

7-Basit veya bileşik fosfor, azot ve potasyum bazlı gübrelerin üretiminin yapıldığı entegre tesisler (hammadde ve ara ürünlerin tesis içindeki diğer üretim ünitelerine bağlantılı olarak alınıp işlendiği tesisler),

8-Patlayıcı maddelerin üretildiği tesisler,

9-Yollar ve havaalanları;

- a) Demiryolu hatlarının inşası (bağlantı, iltisak hatları hariç),
- b) Havaalanları/havalimanlarının inşası,
- c) Otoyollar ve devlet karayolları,

10-Su yolları, limanlar ve tersaneler;

- a) Kıta içi su yollarının yapımı,
- b) Ticari amaçlı liman, iskele, rıhtım, dolfenler (güneşlenme, sportif amaçlı iskeleler ve şamandıralar hariç),

c) Tersaneler,

ç) Denize cepheli 24 metre üzeri yat/tekne tadilat, imalat, bakım ve onarım hizmetlerinden birini veya birkaçını yapan tesisler,

d) Gemi söküm ve/veya gemi geri dönüşümü tesisleri,

e) Yat limanları,

11-Tehlikeli ve özel işleme tabi atıkların geri kazanımı, bertarafı ve/veya düzenli depolama tesisleri;

a) Tehlikeli ve/veya özel işleme tabi atıkların geri kazanıldığı tesisler,

b) Tehlikeli ve/veya özel işleme tabi atıkların yakıldığı (Oksitlenme yoluyla yakma, piroliz, gazlaştırma, plazma vb. termal işlemler) tesisler,

c) Tehlikeli ve/veya özel işleme tabi atıkların düzenli depolama ile nihai bertarafının yapıldığı tesisler,

ç) Tıbbi atık yakma tesisleri,

d) Atık yağ rafinasyon tesisleri,

12-Tehlikesiz atık geri kazanım, bertaraf ve/veya düzenli depolama tesisleri (Hafriyat toprağı hariç olmak üzere);

a) Tehlikesiz atıkların ve/veya belediye atıklarının düzenli depolama ile nihai bertarafının yapıldığı tesisler,

b) Günlük kapasitesi 100 ton ve üzeri tehlikesiz atıklar ve/veya belediye atıklarının yakıldığı tesisler (oksitlenme yoluyla yakma, piroliz, gazlaştırma, plazma vb. termal işlemler),

c) Günlük kapasitesi 100 ton ve üzeri olan tehlikesiz atıklar ve/veya belediye atıklarının geri kazanıldığı ve/veya biyobozunur atık işleme (mekanik ayırma, biyokurutma, biyometanizasyon, kompost) tesisleri (Biyokütle hariç),

ç) Günlük kapasitesi 100 ton ve üzeri hayvan yetiştiriciliğinden kaynaklı dışkıların yakıldığı, geri kazanıldığı ve/veya bertaraf edildiği tesisler (Biyokütle hariç),

13-Göl hacmi 10 milyon m³ ve üzeri olan baraj veya göletler,

14-Hidroelektrik enerji santralleri,

15-Kapasitesi 50.000 m³/gün üzeri olan atık su arıtma tesisleri,

16-Hayvan kesim tesisleri;

a) Günlük 100 adet ve üzeri büyükbaş ve/veya eşdeğeri küçükbaş hayvan kesiminin yapıldığı tesisler (Her bir kesim eşdeğerleri: 1 baş sığır, 2 baş deve kuşu, 4 baş domuz, 8 baş koyun, 10 baş keçi, 130 baş tavşan),

b) Günlük 60.000 adet ve üzeri tavuk ve eşdeğeri kanatlı hayvan kesiminin yapıldığı tesisler (1 adet hindi = 7 adet tavuk, 1 adet kaz=3 adet tavuk, 1 adet ördek=2 adet tavuk eşdeğeri esas alınmalıdır.),

17-Hayvan yetiştirme tesisleri;

a) 5.000 baş ve üzeri büyükbaş yetiştirme tesisleri,

b) 25.000 baş ve üzeri küçükbaş yetiştirme tesisleri,

c) 5.000 adet ve üzeri büyükbaş veya eşdeğeri küçükbaş hayvanların birlikte yetiştirilmesi, (1 büyükbaş=5 küçükbaş eşdeğeri esas alınmalıdır),

ç) 900 baş ve üzeri domuz besi tesisleri,

d) Bir üretim periyodunda 60.000 adet ve üzeri tavuk (civciv, damızlık, piliç, vb. dâhil) veya eşdeğer kanatlı yetiştirme tesisleri (1 adet hindi = 7 adet tavuk, 1 adet kaz=3 adet tavuk, 1 adet ördek=2 adet tavuk esas alınmalıdır),

18-Kültür balıkçılığı projeleri (1.000 ton/yıl ve üzeri üretim),

19- Bitkisel ürünlerden 200 ton/gün ve üzeri ham yağ üretimi veya rafinasyon işleminin yapıldığı tesisler (kekik, papatya, kenevir ve benzeri esansiyel yağlar hariç),

20-100.000 litre /gün ve üzeri süt işleme tesisleri,

21-Maya fabrikaları (25.000 ton/yıl ve üzeri),

22-Şeker fabrikaları,

23-Orman ürünleri ve selüloz tesisleri;

a) Selüloz üretim tesisleri,

- b) Kereste veya benzeri lifli maddelerden kâğıt hamuru üretim tesisleri,
c) 60.000 ton/yıl ve üzeri kapasiteli her çeşit kâğıt üretimi yapan tesisler (Atık kâğıt kullanımı dâhil),
24-Yıllık kapasitesi 3.000 ton ve üzeri olan kasar (Haşıl sökme, ağartma, merserizasyon, kostikleme vb.) veya yıllık kapasitesi 3.000 ton ve üzeri olan boyama birimlerini içeren iplik, kumaş, elyaf (doğal, sentetik) veya halı fabrikaları,
25- Madencilik projeleri;
a) 25 hektar ve üzeri arazi yüzeyinde (Kazı ve döküm alanı dâhil) planlanan açık işletmeler,
b) Fiziksel yöntemler hariç, cevher zenginleştirme tesisleri ve/veya bu zenginleştirme tesislerine ilişkin atık tesisleri,¹
c) **(Ek:RG-26/6/2025-32938)** 400.000 ton/yıl ve üzeri kırma, eleme, yıkama, kurutma ve cevher hazırlama işlemlerinden en az birini yapan tesisler,
26-500 ton/gün ham petrol, 500.000 m³/gün doğal gaz veya kaya gazının çıkarılması,
27-Petrol, doğalgaz ve kimyasalların 40 km'den uzun 600 mm ve üzeri çaplı borularla taşınması,
28-Çimento fabrikaları,
29-Toplam kapasitesi 50.000 m³ ve üzeri olan petrol, doğalgaz, petrokimya ve kimyasal maddelerin depolandığı tesisler,
30-2.000 ton/yıl ve üzeri ham deri işleme tesisleri, (Konfeksiyon ürünleri hariç),
31-İhtisas Organize Sanayi Bölgeleri (Ek-1 veya Ek-2'deki listelerde yer alan ve aynı türde üretim/faaliyet yapan tesislerin bir arada bulunduğu projeler),
32-Pil ve/veya akümülatör üretim tesisleri, (Montaj yapılan tesisler hariç),
33- Tarım ilaçlarının ve/veya farmasötik ürünlerin etken maddelerinin üretildiği tesisler (Ar-Ge için üretim yapan tesisler hariç),
34-10.000 adet/yıl ve üzerinde motorlu taşıtların üretimi (Kara taşıtları, tarım makinaları, iş makinaları, savunma sanayi taşıtları),
35- 1.000 adet/yıl ve üzeri demiryolu taşıtlarının üretiminin yapıldığı tesisler,
36-Motorlu hava taşıtlarının üretimi,
37-100.000 ton/yıl ve üzeri cam, cam elyafı, taş yünü ve benzeri üretim tesisleri,
38-Lastik üretim tesisleri, (İç ve dış motorlu taşıt ve uçak lastikleri),
39- 300.000 ton/yıl üzeri seramik ve /veya porselen üretimi yapan tesisler,
40- 250 oda ve üzeri oteller, tatil köyleri, turizm kompleksleri vb.
41- (Değişik:RG-26/6/2025-32938)
a) 15 adet türbin ve üzeri rüzgâr enerji santralleri,
b) Denizüstü rüzgâr enerji santralleri,
42- Jeotermal enerji santralleri,
43- (Değişik:RG-26/6/2025-32938) Proje alanı 25 hektar ve üzerinde olan güneş enerji santralleri (çatı ve cephe sistemleri hariç),
44- (Değişik:RG-26/6/2025-32938) 154 kV (kilovolt) ve üzeri gerilimde ve 50 km ve üzeri sürekli uzunluktaki elektrik enerjisi iletim hatları,
45-Yıllık olarak 1.5 milyon ton ve üzerinde karbon yakalama ve jeolojik depolanma projeleri,

¹ Danıştay Altıncı Dairesinin 16/2/2023 tarihli ve E.:2022/7391 sayılı kararı ile bu maddenin eksik düzenleme nedeniyle yürütmesinin durdurulmasına karar verilmiştir.

ÇEVRESEL ETKİLERİ ÖN İNCELEME VE DEĞERLENDİRMEYE TABİ PROJELER
(Ek-1'deki Listede Yer Alan Alt Sınırlar Bu Listede Üst Sınır Olarak Alınır)

- 1- (Yeniden Düzenleme:RG-26/6/2025-32938)** 50 ton/gün ve üzeri taş kömürü ve bitümlü maddelerin gazlaştırılması ve sıvılaştırılması projeleri,
- 2-a)** Kimyasalların üretimi ve/veya ara ürünlerinin işlenmesi için projelendirilen tesisler (Proses kaynaklı atığı ve /veya yan ürünü olmayan sadece karışım yapan tesisler bu kapsamın dışındadır),
b) Petrol bazlı yağlama maddesi üretim tesisleri,
c) Bitkisel ham yağlardan biyodizel üretim tesisleri,
- 3-** Toplam depolama kapasitesi 500-50.000 m³ arası olan doğalgaz, petrokimya, petrol ve kimyasal maddelerin depolandığı tesisler (Perakende satış istasyonları hariç),
- 4- a)** Tarım ilaçları, farmasötik ürünler (Aşı ve serum üretimi hariç) ve bitki gelişim düzenleyicilerin üretildiği tesisler,
b) Boya ve cilaların (Reçine ünitesini ihtiva eden) tesisler,
c) Elastomer esaslı ürünlerin (Vulkanizasyon işlemini içeren) işleme tabi tutulduğu tesisler,
- 5-** Atık Geri Kazanım ve /veya Bertaraf Tesisleri (hafriyat toprağı hariç olmak üzere);
a) Tıbbi atıkların fiziksel ve kimyasal olarak işleme tabi tutulduğu tesisler,
b) Tehlikeli, tehlikesiz ve/veya özel işleme tabi atıkların fiziksel yöntemlerle geri kazanıldığı tesisler (Ömrünü tamamlamış lastiklerin, kabloların kırma ve parçalama işlemleri, tehlikesiz atık niteliğinde olan metal, kâğıt, plastik, tekstil, cam, ahşap atıkları toplama, ayırma, kesme, parçalama, öğütme ve granül elde etme işlemleri ile solar kurutma işlemleri hariç),
c) Bitkisel atık yağdan biyodizel üretim tesisleri,
ç) Tehlikeli ve/veya özel işleme tabi atık ara depolama tesisleri,
d) Günlük kapasitesi 100 tonun altında olan tehlikesiz atıklar ve/veya belediye atıklarının yakıldığı tesisler (Biyokütle hariç),
e) Günlük kapasitesi 100 ton 'un altında olan tehlikesiz atıklar ve/veya belediye atıklarının geri kazanıldığı ve/veya biyobozunur atık işleme (mekanik ayırma, biyokurutma, biyomeytanizasyon, kompost) tesisleri,
f) 1-100 ton/gün arasında olan, hayvan yetiştiriciliğinden kaynaklı dışkıların yakıldığı, geri kazanıldığı ve/veya bertaraf edildiği tesisler (Biyokütle hariç),
- 6- a)** Hammadde üretim ünitesini içeren deterjan üretimi yapan tesisler,
b) Kapasitesi 2 ton/gün ve daha büyük olan sabun üretimi yapan tesisler,
- 7-** Kapasitesi 500 ton ve üzeri olan patlayıcı madde depolama tesisleri,
- 8-** Metal endüstrisi (1000 ton/yıl ve üzeri);
a) Hurda demir ve/veya çelikten çelik üreten tesisler,
b) Demir ve/veya çeliğin ergitildiği ve dökümünün yapıldığı tesisler (hurda dâhil),
c) Demir dışı metallerin ergitildiği ve dökümünün yapıldığı tesisler (hurda dâhil),
ç) Sıcak haddeleme tesisleri,
1) Demir veya çeliğin haddelendiği tesisler,
2) Demir dışı metallerin haddelendiği tesisler,
- d)** Soğuk haddeleme tesisleri (Tel çekme tesisleri hariç),
1) Demir veya çeliğin haddelendiği tesisler,
2) Demir dışı metallerin haddelendiği tesisler,
- 9-** Tank/havuz hacminin 5 m³ ve üzeri olduğu, elektrolitik veya kimyasal bir proses kullanılarak metal veya plastik maddelerin yüzeylerinin metalle kaplandığı tesisler ve/veya yüzey temizleme işleminin yapıldığı tesisler,
- 10-** Tekstil tesisleri;

- a) Boyama (Kimyasal veya kök boya kullanılarak) veya kasar işlemi yapan iplik, kumaş, elyaf (doğal, sentetik) veya halı fabrikaları,
 - b) Yün veya tiftiğin ovalanması, yağının alınması veya ağartmasının yapıldığı endüstriyel tip tesisler,
 - c) Denim (Kot) veya konfeksiyon ürünleri yıkama tesisleri (Yumuşaklık ve çekmezlik özelliği kazandırmak için sadece yumuşatıcılarla yapılan normal yıkama hariç),
 - ç) Baskı işlemi yapan tesisler (Baskı sonrası kumaşın yıkama işlemine tabi tutulduğu tesisler),
- 11-Cam, cam elyafı, taş yünü ve benzeri üretim tesisleri,**
- 12-Orman Ürünleri ve Selüloz Tesisleri;**
- a) Her çeşit kâğıt üretim tesisleri (Atık kâğıt dâhil),
 - b) Üretim kapasitesi 600 m³/günün üzerinde olan ağaç bazlı panel üretim tesisleri,
 - c) Hammadde olarak ağaç ve ağaç ürünleri kullanarak mobilya üreten tesisler (300 m³/ay ve üzeri üretim kapasiteli),
- 13-Lastik kaplama tesisleri, (Soğuk lastik kaplama hariç),**
- 14-Ham deri işleme tesisleri, (Konfeksiyon ürünleri hariç),**
- 15-Motorlu taşıtların üretimi (Kara taşıtları, tarım makinaları, iş makinaları, savunma sanayi taşıtları),**
- 16-İçten yanmalı motor üretimi,**
- 17-Demiryolu taşıtlarının üretiminin yapıldığı tesisler (Ek-1’de yer almayan),**
- 18-Çimento bazlı yapı elemanları ve/veya hazır beton tesisleri;**
- a) Gazbeton blokları, çimento esaslı levha üretim yapan tesisler,
 - b) Üretim kapasitesi 100 m³/saat veya üzerinde olan hazır beton tesisleri,
 - c) Üretim kapasitesi 5 ton/saat ve üzerinde olan, çimento veya diğer bağlayıcı maddeler kullanarak şekillendirilmiş malzeme üreten tesisler,
- 19-1.000 ton/yıl ve üzeri tuğla ve/veya kiremit üretimi yapan tesisler,**
- 20-1.000 ton/yıl üzeri seramik ve /veya porselen üretimi yapan tesisler,**
- 21-Klinker öğütme tesisleri,**
- 22-Asfalt plant tesisleri,**
- 23-Anfo üretimi,**
- 24-Tuzun çıkarıldığı ve/veya işlendiği tesisler (Eleme, paketleme hariç),**
- 25-Yıllık 1.000 ton ve üzeri fosfor, azot ve potasyum bazlı basit veya bileşik gübrelerin her türlü üretimi (organomineral nitelikli olanlar da dahil),**
- 26-Bitkisel ve hayvansal ürünlerin üretimi;**
- a) Bitkisel ham yağ veya rafine yağ üreten tesisler (kekik, papatya, kenevir ve benzeri esansiyel yağların üretimi hariç),
 - b) Nişasta üretimi veya nişasta türevlerinin üretildiği tesisler,
 - c) Fermantasyon ile 1.000 m³/yıl ve üzeri sirke üretimi yapan tesisler,
 - ç) 1.000 m³/yıl ve üzeri suma veya malt üretimi yapan tesisler,
 - d) 1.500 ton/yıl ve üzeri zeytin işleme tesisleri,
 - e) 1.000 ton/yıl ve üzeri sigara fabrikaları veya sarmalık kıyılmış tütün mamülleri üretimi yapan tesisler,
 - f) Maya fabrikaları,
 - g) 5.000 litre/yıl ve üzeri alkollü içecek üretimi,
 - ğ) 1.000 m³/yıl ve üzeri alkolsüz içecek üretimi yapan tesisler (İnsani tüketim amaçlı sular ve doğal mineralli sular hariç),
 - h) 1.000 ton/yıl ve üzeri salça üretilen tesisler,
 - ı) İşleme kapasitesi 100 ton/yıl ve üzeri hayvansal yağların eritildiği tesisler,
 - i) Su ürünleri işleme tesisleri,
 - j) 10.000 litre/gün ve üzeri süt işleme tesisleri,
 - k) 20 ton/gün ve üzeri bitkisel ve/veya hayvansal kökenli katı yağ üretim tesisleri,
 - l) 30 ton/yıl ve üzeri üretim yapılan kültür balıkçılığı projeleri,

- m) 40 milyon adet/yıl ve üzeri yavru üretimi yapılan balık kuluçkahaneleri,
- n) Günlük 20 adet ve üzeri büyükbaş ve/veya eşdeğeri küçükbaş hayvan kesiminin yapıldığı tesisler (Her bir kesim eşdeğerleri: 1 baş sığır, 2 baş deve kuşu, 4 baş domuz, 8 baş koyun, 10 baş keçi, 130 baş tavşan),
- o) Günlük 1.000 adet ve üzeri tavuk ve eşdeğeri diğer kanatlı hayvanların kesiminin yapıldığı tesisler (1 adet hindi = 7 adet tavuk, 1 adet kaz=3 adet tavuk, 1 adet ördek=2 adet tavuk eşdeğeri esas alınmalıdır.),
- ö) 10 ton/gün ve üzeri likit yumurta üretim tesisi,
- p) Rendering tesisleri,
- r) İşleme kapasitesi 10.000 litre /gün ve üzeri peynir altı suyu işleme tesisleri,
- s) Üretim kapasitesi 50 ton/yıl ve üzeri şekerleme, şeker şurubu ürün üretimi yapan tesisler,
- ş) Üretim kapasitesi 50 ton/yıl ve üzeri hammadde olarak kakao çekirdeği kullanılarak çikolata/çikolatalı ürün/kakao likörü/kakao tozu/kakao yağı gibi kakao lu ürün üretimi yapan tesisler,
- t) Nihai ürün kapasitesi 100 ton/gün ve üzeri bitkisel ve hayvansal ürünlerin konserve yapılması ve ambalajlanması,
- u) Balık unu ve balık yağı işletmeleri,

27-Hayvan yetiştirme tesisleri;

- a) 500 baş ve üzeri büyükbaş yetiştirme tesisleri,
- b) 2.500 baş ve üzeri küçükbaş yetiştirme tesisleri,
- c) 500 adet ve üzeri büyükbaş veya eşdeğeri küçükbaş hayvanların birlikte yetiştirilmesi, (1 büyükbaş=5 küçükbaş eşdeğeri esas alınmalıdır)
- ç) Bir üretim periyodunda 20.000 adet ve üzeri tavuk (civciv, damızlık, piliç, vb. dâhil) veya eşdeğer kanatlı yetiştirme tesisleri (1 adet hindi = 7 adet tavuk, 1 adet kaz=3 adet tavuk, 1 adet ördek=2 adet tavuk esas alınmalıdır),
- d) Kürk hayvanı yetiştiriciliği yapan tesisler (5.000 adet ve üzeri),
- e) 300 baş ve üzeri domuz besi tesisleri,

28-Altyapı tesisleri;

- a) Balıkçı barınakları, römorkör barınakları, feribot iskeleleri, kapak atma rampası,
- b) Kıyı düzenlemesi ve rekreasyon amaçlı denizde 1.000 m² ve üzerinde dolgu yapılması projeleri,
- c) Yanaşma, bağlanma, yaslanma yeri olarak kullanılmayan dalgakıran, mahmuz ve mendirek projeleri (bunların bakımı onarımı hariç),
- ç) Şehir içi yolcu taşımaya yönelik tramvay, metro, hafif raylı taşıma sistemleri vb.
- d) İl yolları ve çevre yolları (Mahalle ve Köy yolları hariç),
- e) Karayolu ve demiryollarına tünel eklenmesi,
- f) 50.000 m³ ve üzeri malzeme çıkarılması planlanan dip taraması projeleri,
- g) Çekek yerleri,
- ğ) Karada, 5 metre ve üzerinde yat/tekne tadilat, imalat, bakım ve onarım hizmetlerinden birini veya birkaçını yapan tesisler,
- h) Denize cepheli 5 m üzerinde ve 24 m altında (alt ve üst sınır dâhil) yat/tekne tadilat, imalat, bakım ve onarım hizmetlerinden birini veya birkaçını yapan tesisler,
- ı) Yat yanaşma/bağlanma yerleri,
- i) Derin deniz deşarjı projeleri,

29-50 oda ve üzeri oteller, tatil köyleri, turizm kompleksleri vb.

30-Konut projeleri (300 konut ve üzeri),

31-Kapladığı alan 50.000 m² ve üzeri olan daimî kamp ve karavan alanları,

32-Temalı parklar (10.000 m² ve üzeri alanda; bilim, kültür, doğa veya spor gibi herhangi bir temayı esas alarak izleme, eğlenme ve bilgilenme hizmetleri sunan alanlar),

33-Kayak merkezleri (1.000 m ve üzeri mekanik tesisleri olan),

- 34-Arabalar ve motosikletler için kalıcı yarış ve test parkurları,
- 35-Golf tesisleri,
- 36-Alışveriş merkezleri (10.000 m² ve üzeri kapalı inşaat alanı),
- 37-154 kV (kilovolt) ve üzeri gerilimde ve 5 km ve üzeri sürekli uzunlukta olan elektrik enerjisi iletim hatları,
- 38-Mevcut baraj veya isale hatlarına kurulacak olan hidroelektrik enerji santralleri,
- 39- **(Yeniden Düzenleme:RG-26/6/2025-32938)** Jeotermal kaynağın çıkarılması veya kullanılması (Ek-1 listesi 42 nci madde hariç diğer kullanımlar),
- 40-Elektrik, gaz, buhar ve sıcak su elde edilmesi için kurulan endüstriyel tesisler (Toplam ısı gücü 20 MWt- 300 MWt arası olanlar),
- 41- **(Değişik:RG-26/6/2025-32938)** Proje alanı 7,5 hektar ve üzerinde olan güneş enerji santralleri (çatı ve cephe sistemleri hariç),
- 42- **(Değişik:RG-26/6/2025-32938)** Göl hacmi 1 milyon m³ ve üzeri olan baraj ve göletler,
- 43- **(Yeniden Düzenleme:RG-26/6/2025-32938)** 300.000 m³/yıl ve üzerinde yeraltından su çıkarma veya suyu yeraltında depolama projeleri,
- 44-Akarsu yatakları ile ilgili projeler;
- a)Akarsu havzaları arasında su aktarma projeleri (Boru ile içme suyu taşımaları dışında kalan),
- b)Sürekli akış gösteren akarsuların yataklarında 5 km ve üzerinde düzenleme yapılan projeler,
- 45- Madencilik projeleri;
- a) Madenlerin çıkarılması (Ek-1 listesinde yer almayanlar),
- b) **(Yeniden Düzenleme:RG-26/6/2025-32938)** 5.000 m³/yıl ve üzeri kapasiteli mermer ve dekoratif taşların kesme, işleme ve sayalama tesisleri,
- c) Karbondioksit, metan gazı ve diğer gazların çıkartılması,
- ç) Petrol, doğalgaz ve kayagazının aranması ve/veya çıkarılması (Sismik, elektrik, manyetik, elektromanyetik, jeofizik vb. yöntemle yapılan aramalar hariç) (Ek-1'de yer almayanlar),
- d) Maden arama projeleri (Sismik, elektrik, manyetik, elektromanyetik, Jeolojik haritalama, jeofizik etüt, karot, kırıntı ve numune alma vb. yöntemlerle yapılan aramalar hariç)
- e) Kırma, eleme, yıkama, kurutma ve cevher hazırlama işlemlerinden en az birini yapan tesisler,
- f) Fiziksel Yöntemler uygulanan cevher zenginleştirme tesisleri ve/veya bu zenginleştirme tesislerine ilişkin atık tesisleri,
- g) **(Ek:RG-26/6/2025-32938)** Jeotermal kaynak arama projeleri (sismik, elektrik, manyetik, elektromanyetik, jeofizik vb. yöntemle yapılan aramalar hariç),
- 46-Kömür işleme tesisleri;
- a) Havagazı ve kok fabrikaları,
- b)Kömür briketleme tesisleri,
- c)Lavvar tesisleri,
- 47-Petrokok ve kömür depolama, sınıflama ve ambalajlama tesisleri (Perakende satış birimleri hariç),
- 48-Kireç fabrikaları ve/veya alçı fabrikaları,
- 49-Manyezit işleme tesisleri,
- 50-Perlit ve benzeri maden genleştirme tesisleri,
- 51-Kapasitesi 30.000 m³/gün ve üzeri olan atık su arıtma tesisleri,
- 52-Define arama projeleri,
- 53-Asbest içeren yapı ve tesislerin sökülmesi / yıkılması,
- 54-Karbon yakalama ve depolama amacıyla CO₂'in boru hatları ile taşınması,
- 55-Arazilerin Yeniden Yapılandırılması Projeleri;
- a) Kullanım amacı değiştirilmeksizin tarım arazilerinin yeniden yapılandırılması ile ilgili projeler (1.000 hektar ve üzeri),
- b) İşlenmemiş veya yarı işlenmiş alanların, tarım ve orman amacı ile kullanımını amaçlayan projeler (1.000 hektar ve üzeri),

- c) Orman alanlarının başka amaçla kullanıma dönüştürülmesi projeleri (1.000 hektar ve üzeri),
- ç) Tarımsal amaçlı su yönetimi projeleri (1.000 hektar ve üzeri),

56-Kültür Balıkçılığı projeleri dışında kalan su ürünleri yetiştiriciliği projeleri (kabuklu, yumuşakça ve eklembacaklılar vb.),

57- (Ek:RG-26/6/2025-32938) 1-15 adet türbin arası rüzgâr enerji santralleri,

ÇEVRESEL ETKİ DEĞERLENDİRMESİ GENEL FORMATI**Başlık Sayfası:**

Proje Sahibinin Adı:

Adresi:

Telefon, GSM ve Faks Numarası:

e-posta:

Projenin Adı:

Proje Bedeli:

Proje İçin Seçilen Yerin Açık Adresi (İli, İlçesi, Mevki):

Projenin ÇED Yönetmeliği Kapsamındaki Yeri (Sektör, Alt Sektör):

Projenin Ana NACE Kodu:

Projenin İlgili Faaliyetlerinin NACE Kodları:

Raporu Hazırlayan Çalışma Grubunun / Kuruluşun Adı:

Adresi:

Telefon ve Faks Numaraları:

Başvuru Dosyasının Sunum Tarihi:

İçindekiler Listesi:

Projenin Teknik Olmayan Özeti:**Bölüm I: Projenin Tanımı ve Özellikleri**

- a) Proje konusu yatırımın tanımı, özellikleri, ömrü, hizmet maksatları, önem ve gerekliliği.
- b) Projenin yer ve teknoloji alternatifleri, proje için seçilen yerin koordinatları.

Bölüm II: Proje Yeri ve Etki Alanının Mevcut Çevresel Özellikleri

Proje alanının ve önerilen proje nedeniyle etkilenmesi muhtemel olan çevrenin; nüfus, fauna, flora, jeolojik ve hidrojeolojik özellikler, doğal afet durumu, toprak, su, hava, atmosferik koşullar, iklimsel faktörler, mülkiyet durumu, kültür varlığı ve sit özellikleri, peyzaj özellikleri, arazi kullanım durumu, hassasiyet derecesi, tarihi çevreler ve sit bölgelerini etkileyecek su tabanı değişiklikleri (Ek-5'deki Duyarlı Yörelere Listesi de dikkate alınarak) benzeri özellikleri.

Bölüm III: Projenin İnşaat ve İşletme Aşamasında Çevresel Etkileri ve Alınacak Önlemler

Projenin;

- a) Çevreyi etkileyebilecek olası sorunların belirlenmesi, kirleticilerin miktarı, alıcı ortamla etkileşimi, kümülatif etkilerin belirlenmesi.
- b) Projenin iklim üzerindeki etkisi (sera gazı emisyonlarının niteliği ve büyüklüğü) ve projenin iklim değişikliğinden nasıl etkileneceği.
- c) İklim değişikliğine bağlı projeye ilgili afet veya kaza riski.
- ç) Projenin çevreye olabilecek olumsuz etkilerinin azaltılması için alınacak önlemler.

Bölüm IV: Kümülatif Çevresel Etki Değerlendirme**Bölüm V: Çevresel ve Sosyal Eylem Planı**

V-1: Çevre İzleme Planı.

V-2: Sürdürülebilirlik Planı (Sıfır Atık Planı, Trafik Yönetim Planı, Sera Gazı Azaltım Planı, Çevresel ve Sosyal Yönetim Planı vb.).

Bölüm VI Halkın Bilgilendirilmesi ve Sürece Katılımı ile Paydaş Katılım Planı

- a) Projeden etkilenmesi muhtemel ilgili halkın belirlenmesi ve halkın görüşlerinin çevresel etki değerlendirmesi çalışmasına yansıtılması için önerilen yöntemler.
- b) Görüşlerine başvurulması öngörülen diğer taraflar.
- c) Paydaş Katılım Planı.

Bölüm VII Notlar, Kaynaklar ve Ekler

- 1-Çevresel Etki Değerlendirmesi Başvuru Dosyası hazırlanmasında kullanılan bilgi ve belgeler ile raporda kullanılan tekniklerden rapor metninde sunulamayan belgeler.
- 2-Proje için seçilen yerin koordinatları.
- 3-Proje için belirlenen yer ve alternatiflerinin varsa; çevre düzeni, nazım, uygulama imar planı, vaziyet planı veya plan değişikliği teklifleri.
- 4-Faaliyet alanında yetkili müşavir firma tarafından yer incelemesi yapıldığını gösterir tutanak.
- 5-Proje ile ilgili olarak daha önceden ilgili kurumlardan alınmış belgeler.
- 6-Vekâletname, İmza Sirküleri ve Ticari Sicil Gazetesi.

PROJE TANITIM DOSYASI GENEL FORMATI

Başlık Sayfası:
Proje Sahibinin Adı:
Adresi:
Telefon, GSM ve Faks Numarası:
e-posta:
Projenin Adı:
Proje Bedeli:
Proje İçin Seçilen Yerin Açık Adresi (İli, İlçesi, Mevki):
Projenin ÇED Yönetmeliği Kapsamındaki Yeri (Sektör, Alt Sektör):
Projenin Ana NACE Kodu:
Projenin İlgili Faaliyetlerinin NACE Kodları:
Raporu Hazırlayan Çalışma Grubunun /Kuruluşun Adı:
Adresi:
Telefon ve Faks Numaraları:
Proje Tanıtım Dosyasının Sunum Tarihi:
İçindekiler listesi:

Projenin Teknik Olmayan Özeti:**Bölüm I: Projenin Özellikleri:**

- a) Projenin ve yerin alternatifleri (proje teknolojisinin ve proje alanının seçilme nedenleri).
- b) Projenin iş akım şeması, kapasitesi, kapladığı alan, teknolojisi, çalışacak personel sayısı.
- c) Doğal kaynakların kullanımı (arazi kullanımı, su kullanımı, kullanılan enerji türü vb.).
- ç) Projenin inşaat ve işletme aşamasında oluşan her türlü atığın özelliği (cinsi, türü, miktarı vb.) bertarafı ve geri kazanımına yönelik değerlendirmeler.
- d) Kullanılan teknoloji ve malzemelerden kaynaklanabilecek kaza riski.

Bölüm II: Proje Yeri ve Etki Alanının Mevcut Çevresel Özellikleri:

- a) Mevcut arazi kullanımı ve kalitesi (tarım alanı, orman alanı, planlı alan, su yüzeyi ve benzeri).
- b) Ek-5'deki Duyarlı Yörelere Listesi dikkate alınarak korunması gereken alanlar.

Bölüm III: Projenin İnşaat ve İşletme Aşamasında Çevresel Etkileri, Öncelikli Etkilerin Belirlenmesi ve Alınacak Önlemler**Bölüm IV: Kümülatif Etki Değerlendirme****Bölüm V: Çevresel ve Sosyal Eylem Planı**

V-1: Çevre İzleme Planı.

V-2: Sürdürülebilirlik Planı (Sıfır Atık Planı, Trafik Yönetim Planı, Sera Gazı Azaltım Planı, Çevresel ve Sosyal Yönetim Planı vb.).

Bölüm VI:**Notlar ve Kaynaklar ve Ekler:**

- 1- Proje için seçilen yerin koordinatları,

- 2-Proje alanı ve yakın çevresinin mevcut arazi kullanımını değerlendirmek için; yerleşim alanlarının, ulaşım ağlarının, enerji nakil hatlarının, mevcut tesislerin ve Ek-5'te yer alan Duyarlı Yöreler Listesinde belirtilen diğer alanların (proje alanı ve yakın çevresinde bulunması halinde) yerlerine ilişkin verileri gösterir bilgiler 1/25000 ölçekli hâlihazır harita (çevre düzeni planı, nazım, uygulama imar planı, vaziyet planı veya plan değişikliği teklifleri, topografik harita) üzerine işlenerek kısaca açıklanması, jeoloji haritası ve depremsellik.
- 3-Vekâletname, İmza Sirküleri ve Ticari Sicil Gazetesi.
- 4-Proje sahibince onaylı taahhüt yazısı.
- 5-Başvuru bedelinin ödendiğine dair dekont.
- 6-Faaliyet alanında yetkili müşavir firma tarafından yer incelemesi yapıldığını gösterir tutanak.

DUYARLI YÖRELER

Bu Yönetmelik kapsamında bulunan projelere ilişkin yapılacak çalışmalar sırasında başvurulması gereken mevzuatın dökümü aşağıda yer almaktadır. Mevzuatta olabilecek değişiklikler bu bölümün ayrılmaz bir parçasıdır.

1.Ülkemiz mevzuatı uyarınca korunması gerekli alanlar

a) Milli Parklar Kanununun 2 nci maddesinde tanımlanan ve anılan Kanunun 3 üncü maddesi uyarınca belirlenen "Milli Parklar", "Tabiat Parkları", "Tabiat Anıtları" ve "Tabiat Koruma Alanları",

b) Kara Avcılığı Kanunu uyarınca belirlenen "Yaban Hayatı Koruma Sahaları, Yaban Hayatı Geliştirme Sahaları ve Yaban Hayvanı Yerleştirme Alanları",

c) Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanununun 3 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinin (1), (2), (3) ve (5) numaralı alt bentlerinde "Kültür Varlıkları", "Tabiat Varlıkları", "Sit" ve "Koruma Alanı" olarak tanımlanan ve aynı Kanun ile 17/6/1987 tarihli ve 3386 sayılı Kanunun (2863 Sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi ve Bu Kanuna Bazı Maddelerin Eklenmesi Hakkında Kanun) ilgili maddeleri uyarınca tespiti ve tescili yapılan alanlar,

ç) Su Ürünleri Kanunu kapsamında olan Su Ürünleri İstihsal ve Üreme Sahaları,

d) Su Kirliliği Kontrolü Yönetmeliğinin ilgili maddelerinde tanımlanan alanlar,

e) Hava Kalitesi Değerlendirme ve Yönetimi Yönetmeliği'nde tanımlanan alanlar

f) Çevre Kanununun 9 uncu maddesi uyarınca Cumhurbaşkanı tarafından "Özel Çevre Koruma Bölgeleri" olarak tespit ve ilan edilen alanlar,

g) Boğaziçi Kanununa göre koruma altına alınan alanlar,

ğ) Orman Kanunu uyarınca orman alanı sayılan yerler,

h) Kıyı Kanunu gereğince yapı yasağı getirilen alanlar,

ı) Zeytinciliğin Islahı ve Yabanilerinin Aşılattırılması Hakkında Kanunda belirtilen alanlar,

i) Mera Kanununda belirtilen alanlar,

j) Sulak Alanların Korunması Yönetmeliği'nde belirtilen alanlar.

2.Ülkemizin taraf olduğu uluslararası sözleşmeler uyarınca korunması gerekli alanlar

a) "Avrupa'nın Yaban Hayatı ve Yaşama Ortamlarını Koruma Sözleşmesi" (BERN Sözleşmesi) uyarınca koruma altına alınmış alanlardan "Önemli Deniz Kaplumbağası Üreme Alanlarında belirtilen I. ve II. Koruma Bölgeleri, "Akdeniz Foku Yaşama ve Üreme Alanları".

b) "Akdeniz'in Kirlenmeye Karşı Korunması Sözleşmesi" (Barcelona Sözleşmesi) uyarınca korumaya alınan alanlar;

1) "Akdeniz'de Özel Koruma Alanlarının Korunmasına Ait Protokol" gereği ülkemizde "Özel Koruma Alanı" olarak belirlenmiş alanlar.

2) Cenova Bildirgesi gereği seçilmiş Birleşmiş Milletler Çevre Programı tarafından yayımlanmış olan "Akdeniz'de Ortak Önele Sahip 100 Kıyısız Tarihi Sit" listesinde yer alan alanlar.

3) Cenova Deklerasyonunun 17 nci maddesinde yer alan "Akdeniz'e Has Nesli Tehlikede Olan Deniz Türlerinin" yaşama ve beslenme ortamı olan kıyısız alanlar.

c) "Dünya Kültür ve Tabiat Mirasının Korunmasına Dair Sözleşmesi'nin 1 inci ve 2 nci maddeleri gereğince, Dünya Miras Listesi'ne kaydedilen kültürel ve doğal miras varlıkları.

ç) "Özellikle Su Kuşları Yaşama Ortamı Olarak Uluslararası Önele Sahip Sulak Alanların Korunması Sözleşmesi" (RAMSAR Sözleşmesi) uyarınca koruma altına alınmış alanlar.

d) Avrupa Peyzaj Sözleşmesi.

3. Korunması gereken alanlar

a) Onaylı Çevre Düzeni Planlarında, mevcut özellikleri korunacak alan olarak tespit edilen ve yapılaşma yasağı getirilen alanlar (Tabii karakteri korunacak alan, biogenetik rezerv alanları, jeotermal alanlar ve benzeri).

b) Tarım Alanları: Tarımsal kalkınma alanları, sulanan, sulanması mümkün ve arazi kullanma kabiliyet sınıfları I, II, III ve IV olan alanlar, yağışa bağlı tarımda kullanılan I. ve II. sınıf ile özel mahsul plantasyon alanlarının tamamı.

c) Sulak Alanlar: Doğal veya yapay, devamlı veya geçici, suların durgun veya akıntılı, tatlı, acı veya tuzlu, denizlerin gel-git hareketinin çekilme devresinde 6 metreyi geçmeyen derinlikleri kapsayan, başta su kuşları olmak üzere canlıların yaşama ortamı olarak önem taşıyan bütün sular, bataklık sazlık ve turbiyeler ile bu alanların kıyı kenar çizgisinden itibaren kara tarafına doğru ekolojik açıdan sulak alan kalan yerler.

ç) Göller, akarsular, yeraltı suyu işletme sahaları.

d) Bilimsel araştırmalar için önem arz eden ve/veya nesli tehlikeye düşmüş veya düşebilir türler ve ülkemiz için endemik olan türlerin yaşama ortamı olan alanlar, biyosfer rezervi, biyotoplar, biyogenetik rezerv alanları, benzersiz özelliklerdeki jeolojik ve jeomorfolojik oluşumların bulunduğu alanlar.